

Kauppakatu 40
89600 Suomussalmi

KaivNro 7014
KL2022:0004

TUKES
Turvallisuus - ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 Helsinki

Asia

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää Suomussalmen kunnalta lausuntoa kaivosluvan raukeamisen lykkäämistä koskevasta hakemuksesta sekä kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseksi koskien Hietaharjun kaivospiiriä.

Kaivospiiri sijaitsee Suomussalmen kunnassa Kiannanniemen kylästä lounaaseen, kylän välittömässä läheisyydessä.

Kaivospiirin haltija on Sotkamo Silver Oy, Y-tunnus 2029706-7.

Kaivosluvan raukeamisen lykkääminen

Kaivosluvassa tulee kaivoslain 52 §:n mukaan asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan.

Lupaviranomaisen on kaivoslain 68 §:n nojalla päätettävä, että kaivoslupa raukeaa, jos luvanhaltija ei ole kaivosluvassa annetussa määräajassa aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan.

Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, kunta tai haittaa kärsivä asianosainen. Lupaviranomainen voi kuitenkin edellä tarkoitetussa tilanteessa enintään kahdesti lykätä kaivosluvan raukeamista ja antaa uuden määräajan kaivostoiminnan aloittamiseksi. Luvan raukeamista voidaan lykätä enintään yhteensä kymmenellä vuodella.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava lupaviranomaiselle hakemus ennen kaivosluvan raukeamista sekä hakemuksessa esitettävä syy määräajan myöntämiselle ja suunnitelma kaivostoiminnan aloittamiseksi.

Edellytyksenä hakemuksen hyväksymiselle on, että hakijan esittämää syytä on pidettävä perusteltuna ja suunnitelmaa riittävän yksityiskohtaisena eikä päätöksestä aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Tarkempia säännöksiä hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Jos kaivosalueen hallinta perustuu kaivosluvan haltijan omistukseen tai kiinteistön omistajien kanssa tehtyihin sopimuksiin, kaivosviranomainen voi kaivosluvan haltijan hakemuksesta lykätä kaivosluvan raukeamista, vaikka kymmenen vuoden enimmäisaika on kulunut umpeen.

Lisäksi lykkäämisen edellytyksenä on, että luvanhaltija osoittaa, että luvan raukeamista on lykättävä yleisen edun tai muiden erityisten syiden perusteella.

Tässä kaivoslupahakemuksessa on kysymys kaivoslain 68 §:n mukaisesti kaivosluvan raukeamisen lykkäämisestä, joka tarkoittaa uuden määräajan hakemista kaivostoiminnan aloittamiseksi Hietaharju-kaivospiirissä.

Nykyinen kaivosoikeuden voimassaolo

Hietaharjun kaivospiiri on määrätty (kaivospiiritoimitus päättynyt) 26.11.2013 ja kaivoskirja annettu 11.9.2014. Kaivoskirjan mukaisesti kaivosoikeuden haltijan on ryhdyttävä kaivostyöhön viimeistään 22.1.2023.

Kaivosluvan haltija on toimittanut Tukesiin raukeamisen lykkäämistä koskevan hakemuksen kaksi kuukautta ennen edellä mainittua kaivostoimintaan ryhtymisen määräaikaan. **Hietaharjun kaivospiirillä ei ole vielä aloitettu kaivostoimintaa.**

Hietaharjun kaivospiirin kaivosoikeus on siirretty Tukesin 26.11.2020 antamalla päätöksellä Boliden Kuhmo Oy:ltä Sotkamo Silver Oy:lle.

Suomussalmen kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomussalmen kunta katsoo, että Sotkamo Silver Oy on esittänyt perustellut syyt ja riittävän yksityiskohtaisen suunnitelman hakemuksen hyväksymiseksi.

Suomussalmen kunnalla ei ole meneillään kaavoitushanketta tai muuta suunnitelmaa, joka kohdistuisi hakemuksen mukaiselle kaivospiirin alueelle. Kaivospiirin alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole vireillä tai meneillään olevia rakennushankkeita.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi hakija on esittänyt kaivoslain 108 § mukaista vakuutta asetettavaksi kahdessa eri vaiheessa.

Hakija toteaa, että kaivostoimintaa ei ole alueella aloitettu ja esittää kaivoslain 108 § mukaista vakuutta asetettavaksi kahdessa eri vaiheessa. Hakija esittää kolmen kuukauden kuluessa tätä hakemusta koskevasta päätöksestä asetettavaksi 1 000 € (tuhannen euron) suuruista vakuutta kaivospiirialueella maanpinnan yläpuolella olevien kairareikien suojaputkien katkaisemisen maan pinnan tasolle ja avoimien putken päiden hatuttamiseksi. Tällä vakuudella katettaisiin kaivosalueella liikkuvien ihmisten, eläinten ja koneiden turvallisuus kaivostoiminnan päätyttyä.

Hakija esittää myöhemmin ennen kaivostoiminnan aloittamista, kaivosviranomaisen määräämänä ajankohtana asetettavaksi 40 000 € (neljäkymmenen tuhannen euron) suuruista vakuutta, jolla katetaan kaivoksen tämänhetkisiin suunnitelmiin perustuvat kaivoksen lopettamiseen liittyvät kaivoslain mukaiset lopetus- ja jälkihoitotyöt alla olevan erittelyn mukaisesti:

- Avolouhoksen aitaaminen (noin 1 km) ja siistiminen 15 000 €
- Maanalaisen kaivostekniikan purkaminen ja kaivokseen pääsyn estäminen 20 000 €
- Rakennusten ja alueen saattaminen yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon sekä tarvittavien varoituskylttien ja puomien asettaminen 5 000 €

Tukes on huomauttanut vakuusarvioon, että kaivosyhtiön edellä esittämän, avolouhoksen aitaamista ja siistimistä varten tarvittavan vakuussumman suuruus tulee olemaan vähintään 20 000 €. Tukesin vakuutta koskevissa päätöksissä viime aikoina käytetty aitauskustannuksen suuruus (20 euroa/aitausmetri) arvioidaan vuoden 2023 aikana uudelleen.

Suomussalmen kunta katsoo, että kasvaneista raaka-aine ja yleisien tuotantokustannusten takia arviointi on syytä ulottaa vakuuteen kokonaisuudessaan.

7.9.2023 päivitettyssä selvityksessä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi on todettu aiemman selvityksen mukaisesti vesistö – ja kalastovaikutusten osalta, että louhokseen kertyvät sade- ja valumavedet pumpataan rakennettavaan tasausalustaan. Sivukivien varastoalueiden ja malmin välivarastoalueen sade- ja valumavedet kerätään reunaojilla ja pumpataan tasausalustaan.

Altaasta vesi johdetaan avo-ojalla Kiantajärven Likolahden suualueelle. Purkuvedet sekoittuvat Kiantajärvestä erittäin suureen vesimassaan ja laimenevat muutamien kymmenien metrien etäisyydellä vesieliöstölle turvalliselle tasolle.

Hankkeella ei arvioida olevan havaittavaa vaikutusta Vasonlahden veden laatuun lukuun ottamatta pientä aluetta purkukohtaan edustalla. Vaikutuksia Kiantajärven muiden osien veden laatuun tai määrään hankkeella ei arvioida olevan.

Suomussalmen kunta muistuttaa aiemman asiassa annetun lausunnon mukaisesti, että Kiantajärvi on voimakkaasti säännöstelty. Säännöstelyn vaihteluväli on 4 m (195.82 – 199.82). Purkupaikan läheisyydessä oleva Vasonperän alue jää keväällä vedenkorkeuksien ollessa alimmillaan eristykseen Kiantajärvestä. Samoin koko Vasonlahden alueella vedenkorkeus on hyvin alhainen. Purkuvesien vaikutus on syytä tarkastella tarkemmin ympäristölupahakemusvaiheessa.